

De Russen maar dan heel anders

Creatieven uit Eindhoven laten
zich inspireren door
El Lissitzky en Kabakov.

door Rob Schoonen
e-mail: r.schoonen@ed.nl

DESIGN

Het is een mooi idee om parallel aan de tentoonstelling in het Van Abbemuseum ook elders in Eindhoven aandacht te schenken aan El Lissitzky en Ilya Kabakov. Althans, om het werk van die twee kunstenaars als uitgangspunt te nemen voor een tentoonstelling van een aantal Eindhovense creatieve geesten. De drie van ontwerpstudio Yksi bedachten, in samenwerking met het museum, het plan en maakten een deel van hun winkelruimte op Strijp 5 vrij voor de presentatie. Leonne Cuppen, Kees Heurkens en Eduard Sweep van Yksi nodigen vervolgens grafisch vormgever Marcel Sloots uit, maar ook architect Heleen van Heel, fotograaf Norbert van Onna en grafisch kunstenaar Henri van Nuenen. Verschillende takken van sport dus, samengebracht in een tentoonstelling die duidelijk moet maken wat men opheeft met het werk van de twee Russen. Inspiratie genoeg, want zowel de taal van Lissitzky (1890-1941) als die van Kabakov (1933) is rijk. Beiden blinken uit in het neerzetten van mooie vertellingen, opvattingen en ideeën en doen dat op verschillende manieren. Drukwerk, objecten, schilderwerk, tekeningen, cartoons, architectuur,

design: alle kunst disciplines komen zo'n beetje voorbij. Sloots pakt onder meer uit met een installatie waarbij de bezoeker flink aan het werk wordt gezet. Met een nieuw letterfont - geënt op het werk van Lissitzky - kun je zelf iets maken op een voorbedrukt stuk papier. Een aantal bezoekers heeft duidelijk talent: er hangen prachtige bladen aan de wand. Daarmee wordt er gedaan aan die wonderlijke vormen die El Lissitzky beroemd hebben gemaakt. Yksi heeft een tafel gemaakt. Maar wel een tafel die de bezoeker zelf in elkaar moet zetten. Een zelfbouw-pakket dus waarin de (uiteraard rode) poten keurig zijn weggevoerd in het dikke (uiteraard zwarte) tafelblad. Maar het zelfbouw-pakket staat op een schilderzezel en nodigt daarom niet echt uit om de boel in elkaar te schroeven. En dan; er is een iPad aan het blad bevestigd die geen tekst laat zien, maar een langzaam verschuivend kleurenspeel. Ook weer: van zwart naar rood en terug. En naast een fotootje van de tafel ('zo moet-ie worden') is er ook nog eens een klokje aan het blad geschroefd. En daarmee is subtiel de link gelegd met het suprematisme, de stroming van El Lissitzky. Daarin was immers geen plaats voor tijd, en moest elk

De visie van graficus Henri van Nuenen op het werk van El Lissitzky.

abstract kunstwerk een beeld geven van een altijd maar voortdurende beweging door een ideale omgeving.

Ook verwijzen naar de jaren twintig van de vorige eeuw doet Van Onna. Hij is vooral bekend door zijn strakke architectuurfotografie en verrast dus met de hier getoonde serie. Want daarop zijn geen gebouwen maar feestvierende en dansende mensen te zien. En niet perfect uitgelicht, maar juist

onscherp en groezelig, met een rode zweem er overheen. De mensenmassa verwijst, zo zegt de maker desgevraagd, naar de revoluties en opstanden van destijds. Maar waar de mensen toertierlijk vochten voor een gemeenschappelijk ideaal is dat nu ver te zoeken. De dansende figuren op de foto's hebben het zeker naar hun zin, maar zijn toch vooral met zichzelf bezig, lijken niets of weinig op te hebben met welk ideaal dan ook. Ze stemmen

daarom wat droef, deze foto's van Van Onna. Vrolijk word je van de werken van Van Nuenen. Die rasgraficus heeft eerder al het befaamde caravanpark Zomerheide bedacht. Daar wonen onder anderen Roodkapje, Oma en de Zager. En daar laat Van Nuenen nu El Lissitzky op bezoek komen. Gewoon, omdat het kan. De befaamde Rus, gekleed in eigen kledij, tussen de caravans en de boompjes en de

andere gasten: hilarisch!

Van een ongekende schoonheid zijn de vier 'landschappen' die Van Heel toont bij Yksi. Het zijn stuk voor stuk kleine installaties, opgebouwd uit een stevige basis - die een beetje doet denken aan een arena - waaruit talloze stokjes steken. En aan de top van elk stokje heeft de architecte een object bevestigd. Een bolletje, een schoepje, een halve maan, een zwaaiend poppetje of abstracte (El Lissitzky-

achtige) vormpjes... Het zweeft allemaal heerlijk tijdloos boven de basis, alles in goed bij elkaar passende kleuren uitgevoerd. De vier objecten staan opgesteld op een hangende plank en dus beweegt een en ander heel subtiel. Als, als El Lissitzky en Kabakov ooit samen een 'mood board' (of: inspiratie-object) hadden kunnen maken, dan zou die er hebben uitgezien zoals Van Heel ze nu presenteert. Zeker en vast.

Like Lissitzky. Werk van Marcel Sloots, Henri van Nuenen, Heleen van Heel, Norbert van Onna en Yksi.
Yksi Winkel, Torenallee 22-04, Eindhoven.
Open: dinsdag t/m vrijdag 11.00-17.30 uur, zaterdag 11.00-17.00 uur.
Tot 29 april.